

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. szeptember 12.

Csütörtök.

XX. évfolyam. 72. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szerkesztéséhez, az előfizetési és hirdetési pénzek fiz. János Mózsa könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos betűsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyitlatter sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyitlatter díja előre fizetendő.

A tiszta választások.

Nem pusztán jelszó; nem pusztán ideális törekvés, hogy az ideai választások törvényszerűek, tiszták legyenek, hanem ezt megvalósítani iparkodik Széll Kálmán kormánya. Már eddig is számos intézkedéséből kitűnik.

Nines pártkassza; ninesenek támogatott jelöltek. A képviselőház legutolsó ülésén kijelentette Széll Kálmán miniszterelnök, hogy a választási mozgalmak során az egyes pártelnökök részéről hozzáfűzött üdvözlő táviratokra adott válaszokban mindenütt került az állásfoglalást az egyes jelöltek mellett, mivel az ő különös pártfogását egyetlen jelölt sem élvezheti. Aki esetleg ebben a balhítben volt, azt most a leplezetlen, őszinte szó ennek ellenkezőjéről meggyőzheti.

Ujabbán pedig az állami vagy törvényhatósági hivatalokban aktív alkalmazásban levő tisztviselőknél izent Széll Kálmán, hogy nem úgy van, mint régen volt. A tisztviselőkre nézve különben az új választási törvény is tüzetesen intézkedik. A bírósági tagokra nézve kimondja, hogy nem léphetnek fel azokban a kerületekben, melyekre nézve hatóságuk kiterjed. A főszolgabírákra és szolgabírákra nézve pedig még szigorubbán intézkedik az új törvény, amennyiben ezek azon kerületben sem léphetnek fel, a mely kerületben a választás napjától visszafelé számítva, három hónapon belül hivataloskodtak.

Ha mindez pedig az illetők csak a magánügye volna, úgy nem sokat törőd-nénk vele. De mikor azt látjuk, hogy java-korban levő, munkaképes emberek mennek nyugdíjba és csak az adózó polgárok adó-terheit szaporítják időelőtti nyugdíjaztatá-sukkal, úgy ehhez már mindenkinek van egy kis köze. Ezt az eljárást pedig tűrni nem szabad.

A szabadelvűpártban történt kérdés-kódésekre Széll Kálmán egész határozottan kijelentette, hogy nyugdíjas képviselőket nem tűr. Ha van erejük és egészségük, úgy szolgáljanak tovább és ne akarjanak képviselők lenni; ha ellenben képviselők akarnak lenni, úgy mondjanak le a nyug-díjról, mert két oldalról állami ellátást él-vezni még sem járja.

A vesztegetés ki van zárva, mivel nines, akit megvesztegetni lehetne.

Általában a materiális megvesztegetést vasszigorral üldözi a törvény.

Egymagában a választási törvény nem elég garancia a tiszta választásokra, hanem

szükséges volt még az inkompatibilitási törvényt is meghozni, mivel a tiszta választásokról csak akkor lehet szó, ha a megvesztegetésnek lehetősége is ki van zárva. Ha elfojtjuk a vágyat a megvesztegetésre, mert amíg megvesztegető akad, mindaddig bőven találhatunk azokat is, akik hajlandók magukat megvesztegettetni.

Ugy a törvény szigora, mint az a tu-dat, hogy a képviselői állás vagyoni szem-pontból nem számít annyit, mint ezelőtt, bizonyára korlátozni fogja a materiális megvesztegetést. A választók inkább kö-vetik meggyőződésüket, hogyha már jó pénzért nem lehet eladni szavazatukat. Mert voltak választók, akik addig marad-tak függetlenségi pártiak vagy szabadelvű-pártiak, ameddig meg nem vették őket. Most miután vesztegetni alig lehet, a ka-pacitáció, a lelki megvesztegetés lép elő-terbe. És mi attól tartunk, hogy a választási törvénynek az ugynevezett szószéki szakaszai az ugynevezett kanczel paragra-fusok nem elégségesek arra, hogy minden ilyen morális korrupciót elhárítsanak. Bár ezen szakaszok nélkül nem sok értelme lett volna az egész választási reformnak.

Mennyivel jobban lehet visszaélni a lelki hatalommal. Éppen azért az új vá-lasztási törvény nagyon szigorun intézke-dik a lelki hatalommal való visszaélés tekintetében is.

Az új választási törvény, a szószékről való illetéktelen befolyásolását a választások eredményének nemcsak a mandátum megsemmisítésével sújtja, hanem ezenfelül a vétkesnek talált lelkészt egy évi fog-házzal, 1000 korona pénzbüntetéssel és politikai jogainak felfüggesztésével bünteti.

Ez a büntetés, habár az új választási törvényben a legszigorubb büntetések egyikeként szerepel, aránylag mégis enyhe. Mert kimérhetetlen az a szellemi korrupció, amit a szószékről lehet művelni a lelkekre. Ámde a törvényhozók arra is számítottak, hogy a polgárok sem engedik magukat illetéktelenül befolyásolni és a faképnél hagyják azt a lekipásztort, aki a szószék-ből korteskedik.

Legyen is minden becsületes polgár-nak legfőbb vágya és törekvése, hogy a választások tisztasága azoknak törvényes rendje, minden illetéktelen befolyástól, anyagi és szellemi korrupciótól mentesit-tessék. Mindnyájunknak kötelessége hiven őrködni alkotmányos életünk legfőbb képviselője, az országgyűlés törvényszerű egybe állítása és szabatos működésének biztosítékai fölött.

R.

Hányan beszéltek az országgyűlésen? Az öt éves országgyűlés statisztikájából kitűnik, hogy összesen 309 képviselő beszélt; tehát vagy 150 képviselő az öt év alatt nem szólalt föl. A Házban huszonegy olyan képviselő volt, aki száznál több be-szédet mondott. Széll Kálmán miniszterelnök 485 beszédet mondott. Széll Kálmán után Polonyi Géza következik, aki 405 ízben beszélt, báró Bánffy De-zsó harmadik a sorban 342 beszéddel, a negyedik Lukács László pénzügyminiszter 246, ötödik Kossuth Ferencz 242, hatodik Rakovszky István 232, hetedik Hegedüs Sándor 208, nyolczadik Major Ferencz 182, kilencedik Perczel Dezső 178, tizedik Pichler Győző ugyanannyi, tizenegyedik Darányi Ignác 151, tizen-kettedik Molnár János 145, tizenharmadik Barta Ödön 135, tizennegyedik báró Dániel Ernő 127, ti-zenötödik Komjáthy Béla ugyanannyi, tizenhatodik Sima Ferencz (akit a csőd fosztott meg attól, hogy a sor elején legyen) 125, tizenhetedik Pulszky Ágost 122, tizennyolczadik Neményi Ambrus 118, tizenki-lencedik Visontai Soma 116, huszadik Vlassics Gyula 115 beszéddel. A száz beszéden alul maradt képviselők közül kiemeljük Horánszky Nándort, aki 90-szer, Madarász Józsefet, aki 86-szor, gróf Apponyi Albertet, aki 61-szer beszélt.

Mandátum és nyugdíj. A legutóbbi általa-nos választásoknál tudvalevőleg nagyon sok nyug-díjazott állami és törvényhatósági tisztviselő jutott képviselői álláshoz. Ez most már azért sem fordul-hat elő, mert a szolgálatban való bírósági és tör-vényhatósági tisztviselőkre nézve ki van mondva, hogy abban a kerületben föl nem léphetnek, amely-re hatósági körük kiterjed. A főszolgabírákra és szolgabírákra nézve a választást megelőzőleg 3 hó-napra terjed ki ez a tilalom. Mert ezeknek a tiszt-viselőknél téha módjukban állott, hogy a kerületet a maguk részére könnyen megcsinálták, aztán meg-választatták magukat képviselőnek, hivatalukról pe-dig leköszönvén, szolgálati idejüknél megelégedő nyugdíjat húztak. Most azt jelentik, hogy ily mun-kaképes hivatalnokoknak a nyugdíjazásról többé szó sem lehet. Már is több konkrét eset van, hogy közigazgatási tisztviselő a régi módi szerint topo-gatóztak, bejöhettek-e a parlamentbe, biztosítván maguknak a nyugdíjat is; — de azt a határozott választ kapták, hogy vagy a mandátumot vagy a hivatalt kell választaniok. Az új korszak az anomá-liának végét szakítja. Sőt olyan rigorózus lesz az új rend érvényesítésében, hogy amennyiben egyes tisztviselők talán könnyen megszerezhető orvosi bizonyítványokkal akarnák hirtelen nyugdíjazásu-kat támogatni, az illető szakminiszterek minden egyes esetben a legszigorubb orvosi felülvizsgálatot fogják alkalmaztatni.

Választási mozgalmak Háromszék megyé-ben. Kézdivásárhelyen és a kézdi kerületben még nem történtek jelölések. Kézdivásárhelyen a szabadelvűpárt az eddigi képviselő: Benke Gyula személye körül csoportosul. Ellenzéki jelöltekről is van szó. A kézdi kerületben Molnár Józsiás ed-digi képviselő a Kossuthpárt jelöltje, kivel szemben minden valószínűség szerint Dr. Sinkovits Ottó nagybirtokost fogja fölléptetni a szabadelvűpárt. Or-baiban Sándor József, Bereczkben Neumann Ár-min, sepsiben Dr. Székely György, Sepsiszentgyör-gyön Beksits Gusztáv szabadelvűek ellenjelölt nélkül állanak.

KÜLFÖLD.

A délafrikai háború.

Szeptember 15-ike, a Kitchener lord által a háború befejezésére kiszabott határidő, mindinkább

közeledik, de úgy látszik, hogy az angol hadvezér ezt a tervét is a burokra való figyelem nélkül állapította meg. Ő kétségkívül óhajta a háború befejezését és honfitársait, akik Londonból lesik a győzelmi híreket, egy-egy diadallá felfújt esetepatéval áltatja, — a burok azonban szinte mesés módon állnak ellent és törhetetlenségükkel csodákat művelnek. — Mesének bizonyul mindaz, amit az angol sajtó az ő számuk teljes lefogyásáról jelentget, mert hiszen maga Kitchener kénytelen beismerni, hogy a napokban is egy csapatban 3000 búr kelt át az Oránzs folyón és benyomultak a benszülöttek földjére. Még ennél is egyszerűbb haditényük az, hogy a Fokföldön mind előbbre nyomulnak és már csak két mértföldre vannak Fokvárostól.

Merénylet Mac Kinley ellen. Az Egyesült Államok elnökét Mac Kinleyt egy Czolgosz nevű anarchista a buffalo kiállítás területén két lövéssel, melyek egyike a baloldalon, másika a hason ment a gyomorba, leterítette. A golyókat kivették s ha vérmérgezés nem áll be, lehet, hogy sikerül az elűkölt megmenteni, ki iránt a részvét az egész világon általános. Csak konstatáljuk a szomorú eseményt, a nélkül, hogy ahhoz, legalább, a mi a merénylet indító okait illeti, bővebb kommentárt fűznénk. Konstatáljuk az époly szomorú, mint meglepő tényt, hogy a gyilkos golyója kevéssel azután furódott a népszerű és Amerika nagyságáért oly sokat tett elnök testébe, a mikor ez merészen, a magasba törő szavakkal fejtegette az amerikai imperdálizmus politikai és gazdasági programját.

Lincoln, Garfield után íme a harmadik amerikai elnök, a kire háládatlan honfitársai gyilkos kezűket reáemelik.

Magyarországról Széll Kálmán miniszterelnök táviratilag fejezte ki részvétét.

Legújabb távirati értesülés szerint Mac Kinley haldoklik.

A mi volt képviselőnk!

Kézdivásárhely, 1901. szept. 9-én.

Egy lezajlott országgyűlési ciklus gazdag változattal áll előttünk. A politikusok mérlege tudja megítélni, hogy melyik párt hozott több jót a nemzetre.

„Teljes megelégedés, zavartalan boldogság nem osztály része a földön az embernek, ki még a nevetés közben is fájni érzi szívét,” mondja böles Salamon. Ha úgy volt 2 ezer évvel ezelőtt, bizony csak úgy van ép ma is.

Nemzetünk legszentebb joga az alkotmányos szabadság. Jól szervezett népképviselőtünk biztosítja a nemzet közjólétét, emelkedését.

Nagyon is lényeges azért úgy szervezni a képviselőházat, hogy ott a különböző szakismeretek méltó egyének által képviselve legyenek.

A mi kis városunkat ezuttal hazánk egyik elsőrendű pénzintézetének vezérigazgatója: Benke Gyula ur ő nagysága képviselte. Hogy nem télen, hanem munkás tagja volt a képviselőháznak eléggé igazolják a zárszámadáról és más szaktárgyakról benyújtott, előterjesztett szép és terjedelmes nagyszakértelme tudásra valló jelentései.

Nem tartott fellelő beszédeket, nem vindikált magának isteni bölcsességet és eszathatatlanságot; nem ígért ungot, bérket, hanem mint egy kerület képviselőjéhez illik megtette a maga kötelességét a parlamentben; ha segíthetett, kész örömmel állott bárkinek bármilyen tekintetben szolgálatára. Sokan vannak, kik hibául akarják felróni, hogy az öt évi ciklus alatt csak egyszer jött le és csak egyszer tartott beszámolót.

Kezdivásárhely polgársága nincs arra szorulva, hogy a képviselője világosítsa fel a politikai élet folyamáról. Itt intelligens választó közönség van, kik lapot olvasnak; két olvasó egyvált áll fenn a hová a napok teljes számban minden pártot képviselnek. A beszámolóban a képviselő ezeken kívül csak azt sorolhatja fel, miket egyesek érdekében tett. De mivel meg van írva: „ne tudja a balkezed, hogy mit tett a jobb kezéd.” E jótétemények is öndicsékvés jellegét viselnék magukon és így feleslegesek.

A tisztességes ember úgy is elismeri a mi jót vele tesznek a mást pedig jó utra ez által úgy se térítheti senki.

A lezajlott képviselőházi ciklus elején, Benke Gyula ur, mint idegen és ismeretlen egyén lépett be hozzánk. De nem ismeretlen ma már és nem is lesz idegen soha se nálunk. Szeretettel, tisztelettel és hálával fogunk adózni mindnyájan, kik őt ismerjük.

Sok oldalú szolgálatot tett ő úgy a köznek iskolánk államosításánál, felépítésénél, polgári leányiskola, gymnasium stb. stb. érdekeinknél. Bármilyen óhajtottunk a magas miniszterium bármelyik tagjával személyesen vagy közvetve tárgyalni az ő személyes befolyása elismert érdemei mindig sikerre vezettek.

Nem volt humánintézet, társulat vagy magán egyén, kit szívesen ne pártfogott volna ha hozzá folyamodott.

Nem lesz az ő neve soha kitörölve a mi lelkünkben és szívesen látott lessz ő mindig a mi körünkben.

A ki annyira egyformán szeretett és pártfogolt mindenkit pártkülömből nélkül azon idő óta: az maradandó emléket állított közöttünk.

Részemről nem is ismerek városunkban olyan egyént ki el ne ismerné, hogy Benke Gyula, a mi volt képviselőnk megbízatásának, hazafias szép feladatának teljesen eleget tett.

Ha lejárt a megbízatási idő, ha netalán a körülmények nem őt juttatnák — a párt érdekek miatt — ezuttal talán a képviselői állásba: becsüljük meg azért érdeme szerint és ne legyünk tulszigorak azzal szemben, ki minket szeretett.

Mentől több pártfogót és barátot szerzünk kis városunknak, annál biztosabb a fokozatos haladás s több kilátás van a nagyon is megcsappant közjólét emelésére.

A mit elmondtam, nem kortesfogás, hanem az őszinte hála és elismerés adta tollamba.

Hű kivonata akart ez lenni azon számtalan elismerésnek, melyet az idő folyamán egyesektől hallottam s magam is tapasztaltam.

A képviselőjelöltek rendszeren nagy ígéretekkel ámitják a népet, egy-egy megkapó ágát a nyomor korbácsul használva ütök a kormányt. Pedig sokszor a kormány nem az oka, hanem a végrehajtó közegekben van a hiba.

Eddig az volt a szokás, hogy a képviselő mondott program beszédet, most úgy kellene tenni, hogy a nép mondja el mi és hol fáj neki s mit óhajt.

Derék, volt képviselőnk büszkén teheti le megbízói kezébe mandátumát, mert ő azt híven és becsülettel szolgálta.

Részemről midőn az elismerés pálma ágával sietek előbe, szívből óhajtom, hogy adjon a jó Isten sok ily derék, munkás fiat a hazának, sok ily áldozatkész és nemesen érző pártfogót a székelő népek.

Mutassuk meg, hogy mi az érdemet minden pártból elismerjük s ha valaki arra méltó: örökre tiszteletben tartjuk, sem őt, sem nevét be nem szennyezzük, hanem illőképen megbecsüljük. Tudván: ki mást megbecsül, magát becsüli meg.

Nagy Károly.

Az új választási törvény.

Szeptember 10-én, a letűnt országgyűlés bekezdését követő napon, hatályba léptek az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíráskodásról alkotott 1899: XV. törvényezikk intézkedései. Az új törvény a kérvénnyel megtámadott választások feletti bíráskodást 8 évi időtartamra a királyi kúriára ruházta. Határozottan körülírja azokat a semmisségi okokat, amelyeknek a kúrián való megállapí-

TÁRCZA.

Széll Kálmán Rátóton.

Írta: Mikszáth Kálmán.

A miniszterelnök alakját olyan nimbusz veszi körül, hogy a magyar ember, ha messze tengerekre megy is nyáron, ha a hűs, locogó habok közt gondolata, fantáziája haza száll, igen gyakran ő érette teszi meg azt a rengeteg, bár pillantnyi utat, akképen formulázván tündőzéseit: vajon mit csinálhat most Széll Kálmán?

Hát biz ő most Rátóton „nyaral”, de körülbelül csak azt csinálja, amit Budapestén, mikor telet. Az ország kormányát vezető férfi bizonyára legutolsó azok közt, akik a nyarat élvezik. Ő csak a színhelyet változtathatja, de a gondjait, teendőit nem.

Hogy ő excellenciája „nyaral”, azt csak a fehér kalapja, fehér mellénye mutatja, meg a kerti butorok a rátóti kastély verandáján. Ir s areza mély gondolkodást mutat. Persze, azt kellene tudni, hogy mit ír s még inkább azt, hogy miről gondolkodik.

Példátlan esin, tisztaság és rend van mindenütt. Az ensemble olyan, mintha egy fejedelmi kis rezidencia környékén járnék. A szép kavicsos utak az egyenesre nyírt gyertyán-falak közt, melyek a renaissance-korabeli francia díszkertekre emlékeztetnek, tiszták gondozottak, hogy a leesett szivarhamu is sérteni látszik rajtuk a szemet. A növényzet buja és üde késő őszi, nem úgy, mint a többi magyar-

országi parkokban, ahol legfeljebb júliusig friss a természet, mert a forráság megperzseli a fákat és a plántákat.

Azt tartja a közmondás, hogy: „Se a meleget, se a hideget nem eszi meg a kutya” a rátóti meleget azonban megeszik az esti harmathullások. Ez már a stájer klíma. Itt a csapadék a nagy kertész, mely gyönyörű zölddéz tesz mindent.

A miniszterelnök — legalább azelőtt, mikor még nem az volt — roppant szerette ezt a kertet. Valószínű, hogy ma is szereti, ha csak ki nem toltta egy kicsit szívéből az a másik nagy kertje, amely vagy háromszázhuszezer kilométer terjedelmű s ahol nyesegetni való fák helyett Mayländerék, Strossmayerék és más hasonlók díszlenek.

A rátóti park tele van ritka fákkal, minden fa és cserje megvan benne, amit a klíma megtűr. Tudatukkal itt van a legnevezetesebb Conifera-gyűjtemény, nem csak az országban, hanem szinte egész Európában, pártját ritkító. Mintegy százötven-féle fenyő-faj van itt összeszedve a világ minden részéből. Ez a nagy fenyő-család is sokat elfoglal a Széll Kálmán szeretetéből. Ez is, az is igényt tart arra, csak ő tudja azt olyan csodálatosan felosztani, hogy azért a nemzete számára megmarad egészen.

Napoként megnézegeti, mutogatja, magyarázza a vendégeinek, mindnek ősmere a botanikus nevét és a származását; ez a Himalájából való, emez a Kaukázusból, az ott a Yellowstone-parkból Észak-Amerikából. Ősmere a szokásait, kitalálja és gyógyítja a betegségeiket s tud nekik kedvezni. Hajdan órákat töltött köztük naponkint s a ki hallott

róluk beszélni s látta, hogy bának velük ha nem tudta volna kicsoda Széll Kálmán azt kellett hinnie, hogy egy nagy természettudóssal beszélget.

De mily csalódás! Megszólal az érkező tehén-gulya kolompja s a nagytermészettudós, mint valami varázshangra, egyszerre átváltozik szenvedélyes gazdává. Jönnek haza a kedvencek, ők a szép, európai híru tehének... Egyre közelebb-közelebb hangzik a kolomp. S a gazdának ott kell lennie az érkezésnél. Már nyugtalan, nem történt-e valamelyiknek valami baja. Nevén szólítja mind s egész élet-történetét tudja valamennyinek.

A park hatalmas tölgyfái alatt szeretett egykor phangetni Deák Ferencz. Órákig elüldögélt itt néha egyedül, gyönyörködve a csikók ficzánkolásában és a fiatal bikák veszekedésében amint böszme fejfel összeakasztatják szarvaikat.

Nevezetes háztájék ez, melybe rövid idő alatt immár kétszer is okot talált bekukkanni a történelem. — innen intéztetvén az ország sorsa. Az öreg fák alatt járt Deák, alattok jár Széll; hátha a sügő lombjaikkal ők is beleszuggoráltak, beleszórtak egyet-mást a gondolataikba terveikbe.

E perez en a szalonban van, — de nem azért, hogy annak legszebb esecse-becsében, leányának Ferraris által festett arcképben gyönyörködjék, hogy a puha karszék valamelyikében hátradőlve, valamely kedvenc angol szerzőjét olvassassa. Vagy talán a kis unokáját lovagoltatja, ahogy más nagyapák teszik a nyári szieszta alatt? Dehogy, dehogy. Ha nem dolgozik íróasztalánál, akkor alkalmasint vagy Budapesttel beszél a telefonon, esetleg fontos

tása a megtámadott választás érvénytelenségének kimondását vonják maguk után. Ezek a semmiségi okok a törvény 3. §-ában takszative fel vannak sorolva.

A semmiségi okok, amelyek ügyében a kuria bíraskodik, hatásukra nézve vagy feltétlen semmiségi okok, melyeknek egyszerű bebizonyítása a választás megsemmisítését vonja maga után, vagy vannak feltételes semmiségi okok, amelyeknek alapján csak akkor semmisítetik meg a választás ha megállapítatik, hogy a képviselő az érvénytelen szavazatok leszámításával nem nyerte el az abszolút többséget, vagyis az összes beadott szavazatok felénél nagyobb számot.

Alább 3 csoportban ismertetjük a választási deliktumokat a szerint, hogy a képviselő jelölt, vagy hozzátartozói, továbbá a hivatalos személyek, vagy a választási elnök követtek el a törvény ellen kihágásokat.

I. csoport.

A választás eredménytelen és annak megállapítása kérvény útján bírható: 1. Ha a képviselő a választás időpontjában a törvény értelmében választható nem volt. Ez alá a szempont alá tartozik az új törvény 166. §-ának intézkedése: Járásbírósnál, vagy törvényszéknél, alkalmazott ítélőbírók, ugyanekülönben az elsőfoku bíróság mellett alkalmazott kir. ügyészek képviselőnek nem választhatók meg abban a kerületben, amelyeknek területére hatáskörük egészben vagy részben kiterjed. Főszolgabírók és szolgabírók nem választhatók meg képviselőnek azon választókerületben, melynek területére hatáskörük egészben, vagy részben a választás idejében, vagy az azt megelőző háromheti időben kiterjedt; továbbá a választási vagy küldöttségi elnök abban a kerületben, melyben a választásnál vagy szavazásnál elnökölt, képviselővé nem választható és ki sem jelölhető. 2. Feltétlen semmiségi ok, ha a képviselő veszteget. A vesztegetett lehet a választó, vagy ennek tudtával, hozzátartozója. A vesztegetés nyilvánulhat pénzérték vagy előny adása- vagy ígérese, vagy jogosan már birt előny elvonásával való fenyegetés által. Vesztegetés célja lehet hogy valaki valakire szavazzon, vagy a szavazástól tartózkodjék. A vesztegetés deliktumát a képviselő elkövetheti az által is, hogy ily eseményben részes vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett. Hozzátartozója a választónak a fel- vagy lemenő ágbeli rokonok (szülők, gyermekek), a sógorok, testvérek, unokatestvérek, az örökbe fogadó és tápszüllők és örökbe fogadott és tápgyermekek, a házastársak és jegyesek, a testvérek házastársai és a házastársak testvérei. 3. Feltétlen semmiségi ok ha a képviselő erőszakkal vagy fenyegetés által

megakadályozza a választót választójogának szabad gyakorlásában vagy ebben részes. Ugyanezen szempont alá esik, ha a képviselő, aki a választás alkalmával közhivatalt viselt, a választás eredményének a saját maga érdekében való befolyásolása céljából hivatali cselekménye, vagy erre vonatkozó ígérete által, vagy hivatali hatalmával visszaélve, a választókra vagy alárendelt tisztviselőikre jogtalan befolyást vagy lelki kényszert gyakorolt; vagy alárendelt hivatalnokait erre utasította, vagy ilyen bűnös cselekményben részes volt, abba előzőleg és kifejezetten beleegyezett. 4. Feltétlen semmiségi ok, ha a képviselő etet és itat a választási határidőt kitűző belügyminiszteri rendelet megjelenésétől a választási eljárás befejeztéig; vagy a választást megelőzőleg 3 hónapon belül büntett vagy vétség elkövetésére nyilvánosan felhívott, vagy a hatóságok ellen izgatott, vagy ily cselekményben részes volt, vagy ha osztályt, nemzetiséget, hitfelekezetet az állampolgárok vagy egy részek ellen gyűlöletre izgatott.

(Folyt. köv.)

Felhívás

a kézdívársárhelyi vidéki választókerület szabadelvű partja elnökéhez.

Minket, a szabadelvűpárt régi híveit, nagy eszünkkel tölti el, hogy most, mikor az országgyűlés már bezárva s az új választások kitűzve vannak, s midőn minden párt megtette a választási előkészületeket, sőt a jelölést is, — a kézdívársárhelyi választókerület egyedül az, mely nem hogy jelölt volna, de még gyűlésre össze sem hivatott.

Felhívjuk a T. pártelnök Urat: intézkedjék haladéktalanul a párt összehívása iránt; vagy ha egészségi állapota miatt nem teheti ezt, sürgősen bizza meg valamelyik alelnököt, mert félős, hogy a további halogatás esetleg megbosszulja magát.

Kézdívársárhely, szept. 10-én.

Több kézdíkerületi választó.

NAPI HIREK.

— Erzsébet Királyné gyászos halálának harmadik évfordulója alkalmából szeptember 10-én Kézdívársárhelyen, a hazafias minoriták templomában, ünnepélyes gyászistenisztelet volt. A városi összes hivatalok, hatóságok és iskolák testületileg képviselve voltak s a nagy közönségben kívül részt vettek a róm. kath. főgymnasium az állami polgári fiúiskola s a jótékony nőegyesület

tonosan, a többi szedést ellenben föl se bontják a nyomdáknak.

S ezt a sok vendéget mind a legnagyobb magyar vendégszeretettel látja Széll Kálmán, akár zászlósur, akár valamely szerény ismerőse. A világot se engedné el, hogy ne ő maga várja a vonatnál, ha tudja, hogy jön valaki s ne maga kísérné el ismét a vonathoz, ha elutazik. Különben minden a vendégek szempontjából van elrendezve a kастélyban. A vasut érkezését jelző csöngettyű be van vezetve az ebédlőjébe, hogy a vendég a legutolsó percig ott ülhesse asztalánál s még a jelzés után is lehetséges legyen a „Szent-János áldása”, egy végső kocizás — a szerencsés viszontlátásra.

Általában elgondolva a miniszterelnök nyaralását, ha számba vesszük, mennyi aktát kell elintéznie napjában, mennyi ügyet megbeszél, hány vendéget mulatni, mennyi levélre felelni, hány táviratot és jelentést elolvasni, hányszor keresztül menni a parkon vendégeket fogadni, vagy elkísérni, az a gondolatunk támad, hogy egy új czinkotai kántortól bizvást meg lehetne kérdezni találós mesekeppen: „Hány órából állhat a nap Rátó-on?”

Ez az, amit nem tudunk, nem értünk, — de egy dolog bizony megállapítható: hogy a miniszterelnök nyári pihenése sokkal fáradtságosabb, terheesebb, kimerítőbb lehet a téli tevékenységénél.

Ami azonban a barátait, híveit illeti, azokra nézve csak annyiban változik a helyzet, hogy itthon Pesten nehéz a miniszterelnökhöz hozzájutni, — ott Rátóton ellenben nehéz tőle elválni.

polgári leányiskolájának összes tanulói. A gyászmisét Tamásy Imre plébános mondotta Kovács J. Bernardia főgym. tanár és Karabély Ince segédlelkész áldozópap segédletével.

— Kinevezés. Dr. Szentpétery Bálint Rudolf kórházi rendelő főorvost Gf. Majláth K. Gusztáv erdélyi püspök az igazgató tanácssal egyetértve kinevezte a kézdívársárhely-kantai róm. kath. főgymnasiumhoz intézeti orvossá és az egészség-tan tanárává. A kiváló szakképzettségű, szép gyakorlattal bíró orvos-tanárban a főgymnasium egy kitűnő szakértőt nyert. Kineveztetéséhez őszintén gratulálunk.

— A „Magyarság” a Székelyekért. Benedek Elek, a kitűnő író, a székelyföld érdekében nagyfontosságú lépésre határozta el magát. Október 1-étől kezdve átveszi a Györffy Gyula országos képviselő társaságában a „Magyarság” című politikai napilap szerkesztését. Céljuk az, hogy a fővárosban legyen egy olyan napilap, mely a hazai és külföldi fontos események hírladása mellett napról-napra állandóan foglalkozzék a székelység mindennemű dolgával, ébrentartja az érdeklődést a székely kérdés iránt, egy szóval: minden illetékes tényezőt megmozgasson a székely nép erkölcsi és anyagi megújodása érdekében. E nagy és magasztos munkában segítségére lesznek nemcsak a Székelyföldön, de az ország minden részében élő tollforgató székely írók, lapszerkesztők, mint munkatársak. A lapra nézve legnagyobb kezesség a Benedek Elek országoszerzte méltányolt írói működése, ragyogó tolla. Azért bővebben ajánlani fölöslegesnek tartjuk, de hisszük, hogy nem lesz olvasni tudó székely ember, ki a Magyarországra elő ne figyelmesen, melyet a többi napilap fölött még elsőbbségre is ajánlani fog a közönség támogatásába.

— Verlázító apagyilkosság tartja izgatottságban Lemhény község lakosságát egy pár nap óta. Ottani Mihálcsa János földmives az édes apját: a 74—75 éves Mihálcsa Pétert a fűrészmalmában fejssével a sző szoros értelmében agyonverte, összevagdalta. S mint a ki jól végezte a dolgait, nyugodt lélekkel hazament a faluba. Demeter József lemhenyi lakos találta meg a malomnál az agyonvert öreg embert a reggeli órákban s bár rögtön közölte otthon levő fiával Mihálcsa Jánossal, ez csak este felé ment el meggyőződni, hogy Demeter József igazat mondott-e. Hivatalosan is megindulván a vizsgálat, sok körülmény jött napvilágra, melyek a mellett tanuskodnak, hogy Mihálcsa János ölte meg az apját. Az öreg minden vagyonát a fiára iratta oly feltétellel, hogy őt gondozni fogja hűségesen. Mivel pedig az öreggel a fia nagyon gonoszul bánt, az öreg kijelentette, hogy vissza veszi a birtokot fiától. Eia e miatt még mostohábbban bánt az öreggel, sőt nem egyszer fenyegette atyját megöléssel. Alibijét sem tudja Mihálcsa János bizonyítani s ezen és más fenförgő okok miatt a bíróság letartóztatta haladéktalanul s a vizsgálatot megindította ellene. A szegény Mihálcsa Pétert nagyrésztvettel temették el Lemhényben, a hol ez kéti év alatt a második apagyilkosság.

— A „Székely Társaság” ipar támogatása. A marosvásárhelyi „Székely Társaság” a következő felhívást bocsátotta ki: A marosvásárhelyi ipar hitelszövetkezet (az országos központi hitelszövetkezet tagja) szabó-ipari szakcsoportja Marosvásárhelyt a Széchenyi-téren (Mészárosok-háza) szabó-üzletet nyitott. Figyelembe véve azt, hogy a hazai ipar fejlesztésére éppen maguk az iparosok tehetnek legtöbbet az által, hogy műhelyeikben hazai termékeket tartanak, illetve feldolgozásra ilyeneket vásárolnak, e szövetkezet nyílt üzletében tisztán hazai szövetek és férfi ruhákhoz való kellékekből nagy rakományt rendezett be. Megrendelésre, — előnyösen szabott árak mellett, — elvállal mindennemű férfi és fiú öltözetet, kedvező fizetési feltételekkel. Felhívjuk tehát a tagtársak és érdeklődők figyelmét e törekvő szövetkezetre. Keresse fel mindenki azt, togyon próbát s ajánlja ismerősei figyelmébe is. A hazai ipar és székely iparosaink sorsának fellendítéséhez, ha csak egy porszemmel járul is mindenki, okvetlenül virágzásra juttathatjuk azt, míg ellenben, ha külföldi anyagokat vásárolunk, vagy ott dolgoztatunk dárpa pénzért akkor, midőn ma már itthon is minden téren, sokkal jutányosabban megtaláljuk a jót, iparos osztályunk folyton haladni fog a sülyedés lejtőjén, előbb-utóbb magával rántva az egész

kérdésekben, vagy, úgy lehet valamelyik Budapestről érkezett tanácsosa referációját hallgatja.

Mert hozza és viszi a vasut folytonosan a hivatalos embereket, kik aktákkal megrakodva jönnek-mennek, mint az óra pandusae Rátót és Buda között. Örökös nyüzsgés-mozgás van a szép kis kastély vendég és benne. Olyan az körülbelül, mint egykor a Thurzó nádoré volt — ki egyszer a krónika szerint egész Magyarországot meghívta vendégnek Tárva-nyitva itt is a kapu, azaz hogy nincs is kapu, a vasutról leugrik az ember és ott van a miniszterelnök portáján. Az indóház a kert végén van, örökösen petyeg a távirógép egy ember leírja a telegrammokat, egy szolgáló szaladoz velve a miniszterelnökhöz. Csak azokat is sok elolvasni. De még válaszolni is kell rájuk.

A vasut élénken száguldoz Grác és Budapest közt s ritka vonat, amelyik nem hoz vendéget. A szomszédok pláne a fogatjaikon jönnek. Kiváló politikuskor messze földről eljönnek egy-két napra a „vezér”-hez. A közös miniszterek és az osztrák államférfiak is sűrűn látogatnak el Rátóra, — mert ez idő szerint Széll nem csak Magyarországon, de az egész monarchiában az öreg ágyú, a vele való barátkozás erősítőbb a tengeri kuránál. Okos a német, Ostende helyett egy kis Rátót. Utazó képviselők és gentlemanek se mulasztják el arra menet, hogy ki ne szálljanak a miniszterelnök híres dnyéit megköszölni. Ugy ahogy már a lapokban szinte állandó rovat, hogy „X. Y. Rátóra utazott a miniszterelnök látogatására”. Csak a nevek változnak foly-

nemzetet is. Részletesebb felvilágosítással készséggel szolgál a szövetkezet.

— **Életunt megyei tisztviselő.** Nagy-Enyed városában nagy részvétet keltett Gidófalvy Ödön vármegyei pénztári ellenőr öngyilkossága. A boldogtalan fiatalember halántékán lötte magát s rögtön meghalt. Miután egy sor írást sem hagyott hátra, szomorú elhatározásának indító okát csakis sejteni lehet. Valószínűleg szerelmi bánata kergette a halálba. Küzdött ugyan némi anyagi zavarral is, de ez nem volt oly nagy mértékű, hogy megölje magát miatta. Teljesen ki van zárva, hogy a megyei pénztárnál viselt állásával függne össze tragikus halála, mert a négy nap előtt tüzetesen megvizsgált pénztárt a bizottság teljesen rendben találta. Az ilyen szomorú eseteknél megejtendő szigorú pénztárvizsgálat különben két független megyebizottsági tag jelenlétében folyik, de előreláthatólag semmi terhelő nem fog kideríteni.

— **A kolozsvári új unitárius kollégium** megnyitását nagy ünnepélyességgel kísérelték szeptember hó huszadikán kezdik, s a következő sorrendben tartják meg: Szeptember 20—21-én a régi tanulók találkozója. Szeptember 21-én délelőtt a Berde-siremlék ünnepélyes leleplezése; délután négy órákor a Dávid Ferenc-Egyet közgyűlése, melynek főbb pontjai: Elnöki megnyitó, jelentések, József Miklós és Vári Albert felolvasása, az ifjúsági énekar éneke. 22-én reggel a Főtanács ünnepélyes megnyitó gyűlése az új díszteremben, fél tíz órákor steni tisztelet. Fél tizenegy órákor kezdik meg a tulajdonképeni megnyitó ünnepélyt, melyen Ferencz József püspök imát, Dániel Gábor főgondnok elnöki megnyitót, Kozma Ferencz gondnok és dr. Gál Kelemen igazgató ünnepi beszédet mond. Nagy Lajos főjegyző alkalmát odáját szavalja el. Az idegen képviselőket háró P. Horváth Kálmán üdvöli. Végül az emlék-okmányt helyezik el. Az ünnepély után díszbédet rendeznek. Ferencz József püspök és Dániel Gábor arcképeinek huszonöt éves elnöki működésük alkalmából történő leleplezését a 23-án tartandó főtanács ülésén eszközlik.

— **Posta-ügynökségek.** A magyar posta történetében korszakot alkotó reformot rendelt el a napokban a kereskedelmi miniszter a posta-ügynökségek szervezésével. E szerint azokban a legalább 300 lakossal bíró községekben, ahol eddig nem volt postahivatal, posta-ügynökségeket állítanak, a melyek ugyanazokat a teendőket látják el, mint a posta-hivatalok, csak hogy ezeket a teendőket nem a postamester végzi el, hanem magán ember, (lelkész, tanító, kereskedő, vagy gazda,) aki 160—360 korona tiszteletdíjért a postai teendőket ellátja. A postaügynök fölveszi és kézbesíti az ajánlott és pénzes leveleket, utalványokat, csomagokat — egyszóval mindent amit a rendes postahivatalok s bélyegkeket és postai értékpapírokat árusít. A posta-ügynökségre bízott értékekért a kincstár magára vállalja a felelősséget. Postaügynök lehet minden intelligens ember, aki 100—200 korona biztosítékot tesz s vizsgálatot tesz a posta-kezelés elemi szabályainak ismertetéséről. A postaügynök, mielőtt működését mekezdene, fogadalmat tesz arra, hogy köteleseit pontosan és lelkiismeretesen teljesíti s a levéltitkot megőrzi, esetleg a községben létesített telefonállomás vezetésével is megbízza a postaügynököt, akinek ezért külön fizetés jár. A postaügynök ama postahivatal ellenőrzése alá tartozik, amelynek kézbesítési körében esik a község. A postaügynök csupán átveszi a posta küldeményeket s följegyzí őket; az elkönyvelés és a legközelebbi postahivatal dolga.

KÖZGAZDASÁG.

Rövid utmutatás a mezői egerek irtására.

II.

Védekezés az aratás után. Ha a pocok nyáron a gabonába húzódott, onnan csak a tarló fölterésekor irtható ki. A pocok nem mélyen fészkel, hanem csak 18—25 centiméterre a föld színe alatt. Azért tehát a pocoklepte tarlón nem szabad beérnünk az egyszerű tarlóhántással, hanem fel is kell azt szántani, hogy az eke a pocokokat mind felvesse, s

hogy azokat az ekét követő munkás ujnyi vastag szeszöböl kötött egérverő-nyalábbal agyonverhesse. Ha a tarlóhántás a gyom miatt el nem maradhat, akkor a pocok irtása miatt ugy kell segíteni a bajon, hogy az ekéből sekélyen lebuktatott tarló kizöldülése után felszántjuk s a pocokokat agyon verjük. Általában valahányszor a földet az eke járja, rajta kell lenni, hogy az ekétől felvetett pocokot agyonverhessük. Ez a pocokirtás a legelősebb és a legjobb.

A pocokirtást ugy is lehet végrehajtani, hogy a pocoklepte területnek eleinte csak $\frac{3}{4}$ -d részét szántjuk fel és a negyedik, vagy esetleg még az ennél is kisebb részt (legjobban a felszántás alá kerülő terület közepe táján), vagy egy bétig felszántatlanul hagyjuk, hogy a pocok a szántásról, a fel nem szántott területre húzódjék, a hol aztán a szántáskor szintén agyonveretjük.

Pocokirtás a cséplés bevégeztével. Ha a cséplés bevégeződött és a tarló feltörték a pocok nagy része a cséplőhelyeken maradó szalma- és törek-zaklakba szorul, a hol kitelelve, tavasszal megint szanasztét vándorol. A pocoknak ezt a természetes összeverődését szintén föl kell használni az irtására. Az ilyen szalmakazlak helyét 25—30 centiméter mély és ugyan olyan széles árokkal ugy járjuk körül, hogy a kazalból kifelé igyekvő pocok okvetlenül az árokba hulljon. Ez utóbbi oknál fogva szükséges, hogy a körülzáró árok fala igen meredek és egészen sima legyen. Az ilyen árok ásása lehetséges, mert tudjuk, hogy a pocok csak kötött földön garázdálkodnak. Az ebbe az árokba hullott pocokot aztán agyon kell veretni, vagy a hol azt elmulasztják, ott az árok talpára 2—3 ölnyi távolságban valami hegyes karóval egymás mellett

2—3 lyukat fúrnak, hogy e lyukak az árok egész szélességét elfoglalják és hogy az ide-oda futkosó pocok közöttük el ne haladhasson, hanem beléjük hulljon. Az így behullott pocok aztán éhen vesz. Az elhullott pocokokat, ha az árok lyukai velők megteltek, azután időről-időre eltávolítják, vagy helyöket betemetik és mellettük, ismét az árokfenekén, újabb lyukat fúrnak.

A hol a nyári pocokirtás elmaradt és ősz elején sok a pocok, ott az őszi vetés és a herések tábláit szintén a fönnebbi módon kell körülárkolni, hogy a pocok e táblákba be ne húzódhassék.

Ezzel a háromféle irtó eljárással (a fogóval, a szántáskor való agyonveréssel és az árkolással), ha mindegyiket idejében és alaposan végrehajtjuk, sikerül a pocokot annyira kiűzni, hogy az nemesak már a nyár derekán nem, hanem ősszel sem teszkárt és megóvhatjuk tőle nemesak az őszi vetéseket, hanem a jövő évi takarmányt adó heréseket is.

Persze a siker teljesége nem egy gazdán, hanem az összes szomszédok, vagy legtöbbször a község összes lakosságának jóakarátán mulik: mert a pocokjárással szemben a kisebb gazda magára hagyatva semmit sem tehet. Itt csak a gazdák együttesen való működése biztosítja a sikert s osiker annál nagyobb, mennél őszintébb és mennél jobb akaratu ez az egyesülés.

M. kir. áll. Rovartani Állomás.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó lapulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Olcso árak! Pontos kiszolgálás!

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir- és írószerkereskedése Kézdi-Vásárhelyt.

Nagy választék mindenféle irodai, notesz, tollak, tollszarak, és tinta-tartókban.

Dusraktáris-
kolák rész-
re színes viz-
festék, radir-
gummi, rajz-
papir és rajz-
szegkekben.

Könyv-
nyomda!

Nagy nyom-
tatvány rak-
tárközségek,
egyházak, is-
kolák és ügy-
védi irodák
részére.

Mindenféle
bekötött üz-
leti könyvek
nagy választékban.

Könyvnyomdában az e szakmába vágó mindennemű munkákat, u. m.: folyóiratok, művek, füzetek, körlevelek, járagszók, bárczakönyvek, számlák, üzleti és névjegykártyák, levélfejek, levélborítékok rézgyomással, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók elkészítését a mai kor igényeinek megfelelően gyorsan és pontosan a legúj-
nyosabb áron vállalom el.

Közigazgatási, körirvosi, egyházi stb. hivatalok részére nagy nyomtatvány raktártartok. A közigazgatási nyomtatványkat készpénzfizetés mellett mélyen leszállított áron árusítom el.

Kiadásomban hetenkint kétszer megjelenő „SZÉKELYFÖLD”

politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlapra előfizetéseket bármely időben elfogadok. Előfizetési ára: Egész évre 10 kor., félre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. Iparosoknak helyben 8 korona.

Háromszék vármegye nyomtatvány szállítója.

Különleges-
ségek levél-
papírok, név-
jegyek, me-
nyegzői és
eljegyzési
kártyákban.

Iskolák ré-
szére min-
denféle írkák,
gyakorlatok,
egyeses és
háromszögű
vonalzók.

Papirke-
reskedés!

Könyvek, fü-
zetek, folyó-
iratok bekö-
tése a legol-
csóbb áron
eszközölhe-
tők.

Folyóiratnak
megrende-
lése a legna-
gyobb száza-
lék leenge-
déssel vállal-
tatik el.